

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Domneec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii a:
pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei v.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala pentru șese-care publicatiune separat. In loculu deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 2. martiu, 1871.

„Consummatum est.“ Cu aceste cuvinte va fi pus Thiers semnatur'a numelui seu preinstrumentulu de pace d'in 26. fauru, prin carele se puse capetu unei mai cutriatorice fapte d'in istoria presente Europei. Potena, care mai nainte cu câte va putea să tinda man'a sa scutitoria seu amenințatoria a sup'a ori carei pârți a continentului nostru e calcata, e umilita d'ins'a trebui să ceda d'in celle mai frumoase si avute provincie ale sale, cea mai tare fortaretia a sa, trebui să arunce comora de bani in cumpena pentru a potè ecilibra arm'a cea grea a invingatoriului. Potese ore ajudeca acestei paci validitatea pentru tote tempurile, pote i-se atribui „etern'a durata“ a contractintelor de pace? Acest'a e intrebarea carea să pune asta-di d'in tote pârțile. Nimene nu va cutedia a da respunsu neconditiunatu.

Asie incepe asta-di diurnulu „Pester Lloyd“ pratinamentulu seu a sup'a, pacii inchiaiate si fiindu că parerile nostre inca sunt aproape identice, aflamu cu calle a lu continuá. Istoria cutreose staturi nascundu si morindu, innaltandu-se si decadiendu si in mediu-loculu turbinei direptiunea torrientalu nu se pote cunosce. Sè cugetamu la nefericirea Francesiloru in totu cuprinsulu si inasmetatea si Franci'a suferindu atât'a iactura in omeni si territoriu, in liniile salle de apărare data preda inamicului, perdiendu totu materialulu seu de resbellu, franta in buna starea sa financiaria, mai luptandu-se inca si cu asediarea forme de guvernare a statului in viitoriu, cari ca si una enigma nedescifrabila si-redica capulu in prezentulu devastatu si ruinatu. Inforti-va ore noua vietia d'in aceste ruine, destulu de potinte pentru a si conservá cumpen'a existintiei salle in afara si a repostulu de la sorte ceea ce i-a refuzat pana la ultimele margini alle indurarii? Facia cu ori care statulu altulu, am respunde cu absoluta negatiune la asta intrebare. Atât'a nefericire ar' fi stinsu vietia de statu d. e. a Italiei, Spaniei, seu le ar' condenná la una vegetatiune paruta. Insa si Prussia, mare poterea activa a Europei, indata la prim'a lovire ar' fi fostu nevoita a se retrage intre modeste margini de unu statu secundariu. Era staturi că Austri'a si Russia ar' fi potutu sustiené assemene lovitura in existentia loru, numai daca s'ar' presupune că Europa ar' abdice d'a pune alta ce-va in loculu loru.

Altmintrea, credemu noi, că stá lucrulu câtu pentru Franci'a. Ori câte se vorbesu in favorea elementulu germanu curatu seu amestecatu cu elemente slavice, poporulu de pre malurile Secuanei si a Loirei are ce-va mai de importantia in caracterulu seu, cualitatea unei incordari neaspenata de potere, de elasticitate, pre care nu o pote nemici neci lovitur'a cea mai cumplita. Aspra certare a momentulu nu e fore essemplu in istoria Franciei. A trei-a ora in acestu seclu au apútu Parisulu bubuitulu tunuriloru inimice la portile salle, a trei-a ora calaretii nemtiesci adapara cãii loru in undele Secuanei. Perderea in omeni nu fusese mai pucina in resbelle libertatii, decâtu este asta-di, abié una mana de ostasi potu Napoleon cellu mare oppune inamiciloru sêi la Belle-Alliance. — Atunci inca 750 de millione, deadaunare pre langa alte sacrificie caduira in sarcina Franciei storsa de tote poterile. Dar' pucini anni, abié unu decenniu ajunsera că Franci'a se si desvolte immensele avutse de potere spirituale si materiale, cé jacu in sinulu ei. Cu tote orizele celle grele d'ins'a reoccupá pusetiunea sa, precum n'ar' fi potu altu statu in Europ'a. Acestu poporu gloriosu are consciintia si credintia, credintia in sine, in natiunalitatea sa, in misiunea sa civilizatoria. Traditiunile si glori'a istorica apea multu in cumpen'a desvoltării poteriloru unui statulu. Nu este neci unu francesu, carele in mediuloculu deastreloru actuale n'ar' crede in viitoriu. Inamiculu prin brutalitatea sa impune asta-di Franciesiloru program'a resbunarii, ei voru acceptá o neconditiunatu, fora siovsaire. Deadaunarea financiaria,

care a incarca preste totu câte 200 franci pre totu sufletulu francesu, va causá saracia si multe lipse poporulu, va duce inse cu sine si va incuibá ura neimpacata pana in cea d'in urma casulia a tierranului, de unde la tempu va nasce resbunarea. Prussia a facutu prea multu pentru că se pote resultá sentiminte mai nobile, unu sensu mai innaltu d'in arbitriulu ce sortes a enunciatu intre Franci'a si Prussia, dar' de alta parte prea pucinu pentru a nemici Franci'a. Metiulu n'a fostu de ajunsu spre a scuti imperiulu, asié in viitoriu nu va fi in stare d'a impedeá eruptiunea resbunării cellui invinsu asta-di. Prussia au scapatu ocașionea, pre candu inca erá timpulu, d'a pune pacea sub garanti'a Europei, ci inganfata au supusu-o numai grigei salle. Asié au inchiatu unu felu de pace, dar' nu pacea, ea nu se pote plange a sup'a unei interpretari false, dacă duellulu inceputu si finitu fora de secundanti, se va considerá că unu omoru, că crima ordenaria. Franci'a lu va considerá astfelu si cu renascerea poteriloru poporulu va renasce increderea, speranti'a de a resuci rot'a istoriei, de a respinge poterea cu potere. Pentru că de candu e lumea, moderatiunea a fostu si este basea dreptulu eternu, éra d'in ne-cumpetare. Ddieu au vrutu, că se resara sementia stricatiunii.

Unu correspondinte d'in Vienna alu diurnulu „Pester Lloyd“ scrie cu privire la Romanii urmatoriele:

„Vie n'a, 28. fauru. Este cunoscutu, că guvernulu romanu si-a manifestatu inca de multu tempu dorintia ca titulu „Principatele unite Moldov'a si Valachia,“ stabilitu in articulu I, alu conventiunei de la 19. augustu 1858, să se schimbe si primesca si pentru comunicatiunea internatiunele titulu „Principatulu Romaniei“, care titlu este degiá de multu acceptatu in actele administratiunei interne. Resolverea favorabile a acestei cestiuni seu dorintie spriginite specialu de către Austri'a, fu impedeata numai prin incidentulu, că guvernulu romanu a imprimatu de atunci monete cari, contra dechiaratiuniloru schimbate cu Port'a in acésta privintia, nu portau nici unu semnu alu suzeranității Portii. Precum am intielesu, afacerea acést'a este acum complanata, si reprezentantii de la conferintia d'in Londr'a ai poteriloru signatarie de la Parisu voru subseanná unu protocolu contra repetitiei ce collide cu obligatiunea cuprinsa in dechiaratiunile relative la exercitarea dreptulu monetariu, care (protocolu), schimbandu conventiunea de la 1858, va introduce oficialminte in dreptulu europenu Principatele dunarene sub numirea de „Principatulu Romanii.“

Camerei reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 28. febr., 1871.

Siedintia se deschide la 11 ore a. m., sub presiedintia ordinaria a presiedintulu Paulu Somssich. — Dupa verificarea processulu verbalu alu siedintiei trecute, presiedintele anuncia mai multe petitiuni juridictionale, cari se transmitu comisiunei petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Franciscu Deák, Ionu Kiss, Sigismundu Borlea, Carolu P. Szathmáry, Ignatiu Helfy, dr. Iosifu Hodosiu, Ioanu Szomjas, Stef. Pavlovics, Ioanu Vidats si Stef. Nedeczky.

Colomanu Széll pune pre biurulu camerei raporturile comisiunei financiare: despre proiectulu de lege relativu la cumpenarea galeriei de icone a principulu Eszterházy; despre proiectulu ministrulu-presiedinte, relativu la sporirea fondulu de dispositiune, si despre mai multe propuneri facute cu privire la bugetulu ministrulu de culte si instructiune publica. — Raportulu primu se tramite la sectiuni, éra cealalte se voru tipari si distribui.

Ministrulu-presiedinte, c. Iuliu Andrásy, pune pre mes'a camerei articulu de lege sanctiunatu de Majestatea Sa, relativu la prolongirea indemnității guvernulu pana la 31. martiu. — Dupa publicare se tramite camerei magnatiloru d'impreuna cu estrasulu respectivu alu processulu verbalu.

Dupa ace'a camerei trece la ordinea zilei, si continua

desbaterea generala a sup'a proiectulu de lege despre inmúltirea escadronelor artileriei de honved, precum si a sup'a propunerei deputatulu Gyórfy, ca in armata pentru apărarea tierci să se introduca si artileria si truppe tehnice.

Macsimilianu Ūrményi pledeza in una vorbire langa in favorulu propunerei de mai susu. — Ludovicu Csernátorny dice, că pre cestiunea de natiunalitate nu pune atatu de mare pondu, ca si pre libertate. Natiunalitate, religiune, continua oratorele, sunt numai formalități, sunt numai mediu-locu pentru ajungerea unui scopu mare si principalu: a libertatii. In cursulu desbateriloru s'a atinsu de repetite ori cuventulu „incredere“, dar' oratorele crede că nu tronulu trebuie să aiba incredere către natiune (care natiune? Rap.), ci natiunea către tron, că-ci adese-ori s'a vediu că tronurile disparu, pre candu natiunile nu inceta d'a esiste. In fine, oratorele accepteza amendamentulu deputatulu Gyórfy.

Presiedintele face atentu pre vorbitoriu, că intr'unu statu constitutiunaru, unde existe unu ministeriu responsabilu, person'a monarculu nu potè fi trasa neci una-data in discussiune. (Aprobare.)

Secretariulu de statu Hollán, combatendu asertiunile opusetiunei, respinge amendamentulu lui Gyórfy intre cele mai sgomotoase aplause d'in partea partiei drepte. — Dobsa pledeza in favorulu infiintării unei artilerie pentru honved.

Ministrulu-presiedinte, c. Iuliu Andrásy, luandu cuventulu finale, in una vorbire mai lunga, prin carea respunde la multi vorbitori, recomanda camerei acceptarea proiectulu guvernaru. — Raportorele majorității comisiunei centrale, Iuliu Gyórfy, si-motiveza de nou amendamentulu seu si lu recomanda camerei spre primire.

Siedintia se inchiaia la 2 1/2 ore d. m.

Câte-va trasure d'in istoria scolei principale romane lapusiane.

In opidulu Lapusiu-ungurescu, comitatulu Solnocului interioru, se afla o scola principale romana. Edificiulu acestei scole cu patru clase (ce pote face fala si onore oricariu orasiu d'in Transilvania) stá vis-a-vi cu baserica reformata, ce jace in midiloculu pietiei. Pretiulu edificiuului ajunge cam la 10,000 fl. v. a. (diece mii florini val. austr.) — Iniativ'a pentru radicarea acestui institutu au dat'o inca in anulu 1854 ambii protopopi romani ai acestui cercu, fiindu spriginiti in planulu loru si de pretorele de atunci-a, — carele inca in acelu-a-si anu facu pasii necesari pentru infiintarea unui astfelu de institutu.

In a. 1855. se incuviintara si aprobata pasii pretorelui si ai protopopiloru romani prin ces. reg. ministeriu de atunci, si asié in a. 1856 poporulu romanu a inceputa a aduna materialulu trebuintiosu pentru edificiuulu scolariu; ér' pana la sevirsirea edificiuului se ordoná, ca prelegerile să se tiensu in case inchiriate. Leaf'a invetiatoriloru se midiloci prin locutenintia c. r. de datulu 31. decemvre 1856. a se scote dupa florinulu de dare. Totu c. r. locutenintia a ordonat, ca acésta scola să fia de IV clase cu invetiatori de natiunalitate romana, si să stá sub directiunea ordinariatulu d'in Gherla, d'in cauza, că acestu ordinariatu, fiindu mai aproape de d'ins'a, o va potè mai usor si mai bine dirige. In anulu 1858, Iuliu 25, se sant fundamentulu scolei prin repausatulu episcopu alu Gherlei Ioanu Alexi.

Acum'a, candu poporulu romanu alu acéstu tinentu serbá serbatore frumoasa si mareta, candu elu serbá d'ins'a reinviarei si luminarii, care rumpe catusele intuneculu, acum'a d'insu, impilatorii seculari miscara tote petrele, ca directiunea acestei scole să nu fia in man'a ordinariatulu romanu d'in Gherla, ci in a celui romano-catolicu d'in Alba-Iulia, va să dica: scol'a acést'a facuta d'in si cu sudorea romaniloru să fia concediuta la liber'a dispositiune a unui Episcopu unguru de confessiunea romano-catolica!

Inse desiarta fu opintirea sugrumatoriloru, că-ci geniulu romaniloru i aperá si scuti de acestu necasu. Dar' idrele nu se odihnira, ci cu mai multa vehemintia si-incepura lupt'a. O lupta crancena a intuneculu si a nesciintiei contra resaririi radielor de lumina si invetiatura. Intuneculu, nesciintia si stupiditatea, la versulu unoru trimbitie, invinse. Romanii se desfacura in două grupe seu partide: uniti si neuniti, — si éta că prin acést'a intrigantii si-au ajunsu scopulu.

Romanii de confessiunea gr. or. si-retragu ofertulu anuale de 1176 fl. v. a. cum si totu materialulu ce-lu dedeau

pentru subsistența a acestei școli, era românii de confesiunea gr. c. d'în nou se obligara înainte de Dumnezeu și a tuturor celor prezenți, că ei câtă voru aveau potența nu-si voru retrage nici unu feliu de ajutoriu, avendu lipsa de școla, lumina și învățătura.

În urmă acestui pre-tristu evenimentu, guvernulu Transilvaniei, prin ordinațiunea sa d'în 4. decembrie 1858, a otaritu urmatoriile: 1) Poporul romanu gr. c. și comunele mestecate cu romano-catolice (unguri, nemți, slovaci, etc., aflați în Lapsiu-romanescu, Podulu-Rîfoiei, Strimbulu și Baiutiu, ca lucratori de stiamuri și băi) d'în pretur'a Lapsiului, cum și comun'a politica reformata Lapsiului-ungurescu, se sustinea școl'a cu contribuțiile lor de 1224 fl. v. a. 2) În școla se se propuna obiectele de învățămîntu în înțelesulu ordinațiunii ministrului de culte de la 23. martiu 1855. 3) La această școla se fia trei învățatori și doi cateheti. 4) Acei-a, cari nu contribuiescu la sustinerea școliei, se platesca didactru. 5) Numele școliei se fia: „școla centrale catolica nemțiesca.” Era în pucine cuvinte înțelesulu ordinațiunii, d'în cari pôte vedea ori-cine, că scopulu guvernului de atunci era de a germanisă tinerimea acestei școle, că-că d'în 3 învățatori și 2 cateheti se prețindea, că 1 invet. și 1 catehetu se fia neromani, cum și obiectele se se propuna în limb'a nemțiesca, la ce românii protestandu, au scapatu de aceste batu-jocure, cu tote că obiectele de învățămîntu până în 1861 s'au propusu totu nemțiesca, concediendu-se și limbii romane anumite ore pentru gramatica.

D'în anul 1861 până în prezente, tote obiectele se propunu în limb'a romana, — era limbilor: magiar'a și german'a li s'a lasatu 4 ore pentru cea de atîniu și 2 pentru această-laltă, pre septemana. Astfelu ar' fi mai mersu lucrulu, înse schimbările politice ale anului 1861 adusera școliei, pre langa binefacerea obiectelor de învățămîntu, multe straformări periculoase și nu neînsemnate. Magiarii, cari er' apucaseră frenel guvernării, nu sentiau lips'a școlilor romanesce, prin urmare neci a acestei-a. Învățătorii acestei școle nu-si primiau competențele, d'în cari cauze unii abdicara. Acum'a cu privire la aceste noue calamități, una parte însemnata a romanilor acestui tîniu, cari cunoscău în genere necesitatea școlilor romanesce, și în specie a celei d'în Lapsiu, nesiau a înduplecă și pre ce-a-lalte parte, care s'a fostu lasatu în 1858. Dar' tote indiesertu, omenii nu vedeau padurea de lemne. Veni er'a constituțiunea 1863/4, școl'a prosperă și înflorită. Trech și acest'a și vini er'a 1865/6, în care școl'a prinse d'în nou a schiopată. În 1866 se înființă unu comitetu școlaru provisoriu cu misiunea de a servi și duce în împlinire etagiulu I ce stetea negatitu, și asié, parte prin colecte benevole, parte d'în fondulu școliei, menitu numai pentru salariile învățătorilor, i succese acestui comitetu a stringe una suma de 1323 fl. 31. cr. v. a., cu cari bani s'a servitu lucrulu celu mai necesariu, remanendu inca una detoria de 200 fl. 45 cr., carea numai dupa aceea s'a solvit totu d'în banii, meniti pentru salariile învățătorilor.

Astfelu standu lucrulu, comitetulu școliei făcu dispușetiune ca clasele se se mute în incaperile d'în catu (radicatura), era chiliele d'în faci'a pamentului le-au esarendatu unui negociatoriu căte cu 200 fl. v. a. pre anu, în folosulu fondului școliei.

Intr'acestea ordinariatul d'în Gher'a n'a încetatu a petitiună pre la ministeriu ca se preveda această școla principale cu unu fondu de unde se se pōta sustiené, și intr'a-deveru, la energioșele staruintie a și cascigatu una subvențiune anuale de 1000 fl. v. a. pre tempu de 5 ani. — Ani-

mele romanilor saltau de bucuria la această nesperata șcire, și astfel în urmă unui circulariu alu arci-diaconului, ca inspectoru școlaru districtualu s'a coadunatu în Lapsiu-ung. la 7. septembrie 1868 toti reprezentantii comunităților contribuente. Aici acesti reprezentanti au decisu ca: 1) pre bas'a subvențiunii de 1000 fl. nici de câtă nu se potu iertă restanțele ce sunt, ci, pre langa platirea ofertului anuale, se se depuredie în decursu de 4. ani si restanțele; 2) fondulu școliei se se creodie d'în contribuțiile poporului, apoi a 3) s'a statoritu salariile docentilor; 4) s'a elucratu planulu de învățămîntu, ce s'a aprobatu și de ministrulu reg. ung. și a 5) s'a alesu unu comitetu școlaru permanentu, ai carui membri, prin doveditele staruintie și zel, cum și prin cunoscutel științie și întieptiune, se sustinea și întarésca fundamentulu acestei școle. Comitetulu, în urmă acestei grele însărcinări și frumose misiuni, a facutu pasii necesari atātu la Ordinariatul gherlanu, ca supremu inspectoru școlaru, câtă și la inclitulu oficiulu comitatensu, ca putere executivă, ca conclusionile și otaririle reprezentantilor se se efeptuesca; dar' tote indiesertu! de necaierea nici unu ajutoriu, nici unu spriginu. Mă unii amplotiati processuali impuneau antististilor comunali, ca în venitoriu se nu mai solvésca nemț'a pentru școla, era alti colectanti mai iscusiti încasara ofertele și restanțele în pungele lor, cu tote aceste-a comitetulu nu era necaierea auditu.

Acum'a cu privire la aceste neorendue și batu-jocure, — în locu se fia comitetulu spriginu în lucrurile și faptele sale de cătra puterea executivă, însuși ministrulu reg. ung. a sistatu și subvențiunea data școliei principale romane. Acum'a invetia romane carte, era tu tenerime romana te cultivedia, ca asié cu tempu se fia și tu folositoria patriei tale!!

Șcirea detunatoria despre sistarea subvențiunii a sguđuitu animele totoraru romanilor, vedindu-se în această procedura o țesatura terribilă pentru esterpirea și stergerea acestui institutu romanescu, unicu în această parte nord-vestica a Transilvaniei; dreptu-aceea comitetulu școliei luandu în serioasă consideratiune scopulu acestei școle, ca institutu de creștere pentru propagarea și înaintarea moralității, religiosității și naționalității romane, etc., cum și ca unu stelpu și centru alu totoraru școlilor d'în comunele d'în giuru impregiuru, a sentitu d'în nou necesitatea sustinerii acestei-a cu ori-si-ce pretiu, pentru care scopu a întreprinsu urmatoriile:

1. A facutu una reprezentatiune, rectius rogare, la ministrulu reg. ung. de culte și financie pentru continuarea și esolvirea subvențiunii de 1000 fl. v. a. pre anu. Această rogare s'a înaintatu d'însiloru ministri prin unu membru alu comitetului; până acum'a nu s'a primitu nici unu rezultatu, înse ni-lu potemu inchipui.

2. A provocatu prin ordinariatul gherlanu și oficiulu comitatensu tote comunele contribuitoare, ca se încasse die tote sumele ce au de detorintia a contribuți în folosulu acestei școle. Cu tote aceste-a, miser'a ce domnesce în în acestu tîniu nefruptiveru alu Lapsiului, nu ne dă bune prospecte, și asié pre langa tota bunavointia comunelor, în impregiurările de facia nu se afla în acea stare materiale de a poté sustiené șingure numai d'în propri'a lor putere una școla ca acest'a, — era d'în partea oficiulului totu ce se face e numai una faciaria și scotere de ochi.

În fine, comitetulu a fostu de opiniune a face unu apelu la marimimositatea națiunii romane, pentru a întreveni cu ajutorie benevole naționale; înse comunicandu-se această opiniune și cu alti barbati, membrii comitetului au fostu reflectati, că în impregiurările de facia nici apelulu nu ar'

reintorșe la Barcelon'a și se apucă de învățarea limbii latine alaturea cu baietii de 9—10 ani. Pre atunci Ignatiu era de trei-dieci și trei de ani. Între nespuse greutăți, luptandu nu numai cu gramatic'a, ci și cu fōmea, cersindu-si tota bucatu'r'a și căte una bucată de vestimentu vechiu, învăția doi ani latinesce. Intr'ace'a Ignatiu și-cascigă duce amice bune, anume pre domnișor'a Isabell'a Roselli și domn'a Agnes Pasquali, cari lu ajutau cu banisiori. În acel'a-si tempu Ignatiu nu se potea rabdă, ci predică pre la locurile publice în contr'a corupțiunii, până ce în un'a de d'ile infruntandu elu amaru pre calugaritiele unei monasterii pentru desfrenările lor, amantii acelor'a-si lu batura atātu de cumplitu, în câtă bietulu Ignatiu remase pre locu ca mortu, și abié în căte-va septemane se vindecă de acea maltratare barbara.

În an. 1526 Ignatiu trecu la Alcal'a, unde cardinalulu Ximenes fundase unu feliu de universitate. Aici cavalerulu Ignatiu sentu greutăți și mai mari; dara scopulu lui era nestramutatu și veinti'a de feru. Amblatu-a și în Alcal'a persecutatu și arestatu d'în caus'a fanatismului său, cu care se amestecă în afacerile preotfimei predicand, ba inca și confesandu pre omeni de pecate, de si nu era hirotonitu. — D'în aceste cauze Ignatiu în 1527 trecu la universitatea d'în Salamanc'a, unde era-si incepu se țiena predice în publicu, d'în care cauza episcopulu de acolo inca lu aruncu în arestu, unde lu țienu doue-dieci și duce de d'ile, apoi i luă juramentu, că nu va mai cuteză a se amestecă în afacerile preotilor. Vedindu Ignatiu că neci în Salamanc'a nu-si pote implinî poft'a sa de a dascăl pre omeni, fără ca se aiba științele necesare, se decise a caletorî dreptu la Parisu, și-luă unu asinu, pre care si-incarcă cu putienulu

folosî nemț'a, pentru că inteligenti'a romana de una parte e copleșta de totu felulu de colecte, era de alta parte colecte nu s'ar' poté adună unu capitalu atātu de mare se pota fi de ajunsu.

Dreptu-aceea, ne avendu această școla nici unu mare de subsistență, canta acu-si se încetodie, se apuna, er' mosulu edificiu se se liciteze, și apoi dobend'a se se parta ca camasi'a lui Christosu, séu edificiu se se preținu în unu asilu pre sem'a honvediloru.

D'în cele până aici sinceru descoperite, fără a partinire, se pote usioru vedea cine porta culp'a cea mare pentru scurt'a viația a acestui institutu romanescu. Lapsiu-ung.

Teodoru Rosiu, m. p., invet.

Udriheiu, 6. febr. 1871

Inteligenti'a romana d'în Nadosiulu sasescu și giuru, cam de prin ver'a anului expirat 1870 se consultase ca se înțiedie „Societate de lectură”, de ora-ce noi romanii în la astu-feliu de societăți mai potemu conveni, și ne potemu intrunî deplangandu-ne sorte a vii pusețiunea trista, în care suntemu de prezente, vedindu cum c' lalte națiuni, magiara și sasa, propasiescu cu pasi giganti (?) în științia și cultura, și apoi noi se fimu ore nepotatori facia de caus'a înaintării și propasfiei noastre în tura și științia? ba nu, acelea tempuri au trecut, și comiteai delictu a-te numi romanu, și a-ti aperă națiu faceai crima, se aratamu lumii că și noi ne cunoscemu siunea și o scimu implinî.

Despre ceea ce ne consultasem în ver'a anului expirat, s'a și realizatu. — În tomn'a anului trecut am primitu de la D. Alessandru Filipu, cancelistu la j'catori'a singulara a cercureloru Nados-Zagor, fiesce-care ni ligentu căte o scrisore, prin care ne invita, că în 16. s. u. 1870 se va țienă șiedintia preliminară, în care voru luă pasii necesari spre înființarea societății de tura, unde adunandu-se mai multi inteligenti romani, diferite părți locuite de romani, precum d'în părțile Ternavei mari, și de la Sighisior'a, și intrunî se cu totii inteligentii în casele unui Domnu propriu d'în amintit'a comună, Dlu Alessandru Filipu, propunetor înființării acestei societăți, numai decātu ne predece ștele înființării societății de lectură, compuse și scrise d'însulu și cetindu-se și desbatendu-se fia-care ș., s'au prin cu pucine modificări și adaugeri de bune, dupa aceea procesu la alegerea de șiedintie, notariu și cei-a-membri ai societății, ce s'au și alesu; asié de presie s'a alesu cu unanimitate de voturi D. Alessandru Filipu de notariu alu societății D. Ioanu Șianđru, archi-la magistratulu d'în Sighisior'a, precum și cei-a-lalti brieri în ordine; dupa-ce s'a constituitu comitetulu, nitu la ordine culegerea de bani, și s'a adunatu căte-va minute șumulit'a de 35 fl. v. a., remanendu se faca o teca, și Dlu notariu se procureze d'în libru lui S. Filtsch d'în Sabinu atâte-a opuri, pre câtă ajunge banii, despartindu-ne pre langa acelu înțelesu în Dominec'a prima dupa anulu nou, era se ne adunamu în amintit'a comună.

Asié, înainte cu căte-va d'ile de anulu nou, am pre de la șiedintele societății incunoscintiare că șiedintia amânatu până în Dominec'a dupa botezulu Domnului atanci se ne prezentamu.

Adunandu-se toti membrii, D. șiedintie des șiedintia cam pre la 3 ore postmeridiane, prin o cu-

FOISIORA

Scurta istoria a societății iesuitiloru.

(Urmare.)*

În urmă anului 1523, Ignatiu Loyola caletorî la Barcelon'a, înse totu cersindu, spre a-si adună inca atātu banisiori, căti i se cerea pentru imbarcăr. În aprilu ajunse la Rom'a, de acolo la Veneti'a, înse d'în caus'a pestilentei care domnea, golu și flamendu ca vai de elu, până candu avu fericirea de a se infățisă la ducele Andreiu Gritti, grandu de Spania, care lu ajută, și si mediu-locu locu pre una galera venetiană, care lu duse la Iaff'a în Palestin'a, de unde apoi curundu trecu la Ierusalimu, unde ajunse în Septembrie. Acolo, îndata dupa-ce si-facū închinatiunile sale pre la tōte locurile sante, se decise a predică mohamedaniloru. Spre acestu scopu Ignatiu se prezentă la egumenulu (provincialis) calugariloru franciscani, rogandu-lu ca se i dea concessiune a predică. Egumenulu, vedindu în Ignatiu numai pre unu cersietoriu trentiarosu, și preste acest'a pre câtă de ignorantu în științ'a teologica, pre atāt'a și de cerbicosu, carele adeca nu voia se pricēpa, că mohamedanii nu știu spaniolesce, era elu nu cunōșce limbile lor, lu tractă de aceea ce era elu în adeveru, adeca de unu fantastu, și i demandă ca îndata se se reintorșca de unde a venitu, că de nu, lu va trimite legatu! apoi si dispuse imbarcarea lui pentru Veneti'a, unde reajunse în ianuaru 1524. Abié acum Ignatiu incepu se pricēpa, că dieu elu este unu mare ignorantu, se

ce avea, cărți și manuscripte, și în fauru 1528 ajunse în capital'a Franciei. Acolo elu infățisandu-se la șiori spre a fi șșaminatu, acei-a i șpusera verde, că acum era de 37 de ani, dara inca șciă forte putienu, și trebe se se mai prepare 1½ de anu, pentru ca se se fi inscrișu la vre-una facultate. Ce se faca Ignatiu? Er' puse alaturea cu baietii, pentru ca se fia de batu-joc loru. Abié în an. 1532 Ignatiu cascigă baccalaureatul la anulu titulu de magistru. Era înse pre aci ca si în risu se amble batutu, d'în caus'a că neci acolo na la pace pre omeni, era mai alesu pre căti-va ștudenti și șplecă, ca dominec'a dupa liturgia în locu de a merge țiena disputatiunile cari erau prescise pre acelea tempuri mai bine se se retraga unde-va cu elu, ca se faca șcitia spirituală,* despre care Ignatiu scrisese și una adeca se faca rogatiuni, se postesca și se se flagelleze bicinésca unii pre altii cu funi său cu lantisioare de spre a-si omori poftel trupesci. Cu tote aceste Par fi acelu locu, unde planurile lui Ignatiu Loyola ajunse deplina matoritate. Până atunci elu se ocupă numai cu nulu de a converti pre toti paganii d'în lume la religia romano-catolica, cum și de a predică penitentiă, adeca ția de pecate, la crestini cei corupti, a-i dedă se-șituzes corpulu și se parasésca tote desiertatiunile lum. Eca înse că Ignatiu, în anii petrecerei sale la Parisu, și ocaziunea de a se informă bine despre rapedele progale doctrinei reformatoriloru Luther, Zwingli, Meland Calvinu, etc., cari se incinsesera și în Franci'a, în câtă m'a și unii professori de la universitate incepusera a în favorea lor, Spaima și cutremuru cuprinse pre Igr la vederea atătoru eresuri, cari se școlau d'în tote pe-

*) Vedi Nr. 19. alu „Fed.”

care bine tineri și acomodată, cu unu spirit u înalt și
adeveratu românesc.

Dupa aceea se predele vice-notariului S. Popoviciu a
cei consemnatiunea venitorilor incurse până acum, precum
și speșele facute, asemenea s'a cōtinu și o lista de la librăria
de cărți, în care au fost însemnate toate opurile procurate
până în prezente, mai încolo s'a procesu la adunarea de
juni pre anul curente 1871, s'au desbatutu mai multe lucră-
ri și obiecte, s'au mai inscrișu membrii noii, în fine a remasu
Statutele Societății să se tramite la ministeriu spre
aprobare.

Nu potu să închiu scrierea și să lasu neamintita
petrecerea d'in aceea sera, dandu inteligenti'a romana d'in
Nadosiu una cina splendida, la care nu lipsira nice toastele
pentru mai multi barbati demni și meritati ai natiunei
romane și pentru adeveratii apostoli ai romanismului.

Insufletirea a mai crescutu și prin aceea, că o mul-
titudine de tineri d'in Nadosiu ne a delectatu cu mai multe
poezie, cantate de ei sub conducerea bravului docente Mateiu
Radu, care și-cunoscce chiemarea și misiunea de docente ro-
manu, și a și demnu a portă acestu nume. În mediu-loculu
de discursi petreceri, s'au petrecutu și transportu și la
câmpu de unu mare, cari pre câmpulu de reshoiu și-versa
s'au jucat în tōrenti pentru sant'a libertate; — precum și la
cețeră d'in temăiti'a dela Vatiu, suferindu pentru
aprobarea adeveratului și a santei dreptăți, și numai decatu s'au
scututu doue liste, un'a pentru francesii raniti, și alt'a pentru
Iona Perutu, și banii adunati s'au predatu dlui presidente
spre a-i înaintă la locurile destinate.*)

Nicolau M a i o r u, prentu, membru Soc.

Clusiu, in 23. febr. 1871.

Este cunoscutu, că aici în capital'a Transilvaniei: exista
de vre-o câți-va ani una societate de lectură a tinerimei
noștre studiosa la gimnasiulu romano-catolicu. Această
societate pre d'ce merge înfloresce totu mai tare și, bu-
curându-se de scutulu pre-onorab. d. protop. și professoru,
Gavrila P o p u, unii d'ntre-acești juni au venit la frum-
osa idea, de a constitui una societate teatrală, carea
inse să se considere numai ca una secțiune a societății de
lectură.

Această idea în anul acestu-a s'a și realizatu, că-ci
sunt: Basiliu Podoaba studinte de a VII. cl., Andreiu
Cotea de a VI., Gavriela Bocasiu de a V., Vasiliu Filipu,
Bacu Ioanu și Ioane Cadariu de a IV., Ioanu Ilesiu și
Ioanu Gavrusiu de a III., Iulianu Ancianu și Vas. Ghetie
de a II., sub conducerea celui d'antău, în ser'a de 11. febr.
a. c. și-au și începutu activitatea prin reprezentarea piese-
loru: „Rusaliile în satulu lui Cremenea“, comedia de V.
Alessandri și „d'in rescol'a lui Horea“ de I. Vulcanu; de
asta-data inse numai în cercu restrinsu.

În ser'a de 12. febr. s'a jocotu totu aceste piese în
onorea fruntasiloru și a inteligintiloru romani de aici.

Reprezentatiunile d'in această ser'a au surprinsu publi-
culu întru atâtu, în cătu la dorinti'a comuna tinerii dile-
tanti au trebuitu să le repete și în ser'a de 13 febr., repre-

* Cu bucuria înregistrăm totudeaun'a înscintiarile
despre deosebita conștientie romane, dar' bucuria noastră
este mai viua atunci candu asemenea semne de viață se
întesca în locurile cele parasite și cari prin vecinătatea
periculoasă a elementiloru straine sunt mai espuse pericolului
de denationalizare. Salutăm pre confratii d'in jun'a socie-
tate și îi urăm înaintare. Red.

Cine să se oppuna, cine să se reziste la acelea doctrine cu
efectulu doritu de d'insulu? Calugarimea și-perduse ori-ce
autoritate la popore, era preotimea de miru devenise cu
atâtu mai desfronată și nerustnată, lenesia și nepasetoria,
cu cătu preotiloru, nefindu-li ertatu a se casatori, de alta
parte prin vocatiunea lor obligati fiindu a veni pre tota
dina în contactu cu familiile și anuma cu poponleloru,
comitetu cele mai scarnave scandale și multe crime. Eca
deci causele, pentru cari Ignatiu Loyola se decise a fundă
și a organiză elu însuși una noua societate de
calugari, a caroru vocatiune să fia: a
converti pre pagani, a combate și es-
termină pre toti ereticii, a corege m-
oralitatea omeniloru și a supune pre tota
lumea papei de la Rom'a. Dara care să fia mediu-
locele cătra scopu! La începutu Ignatiu, ca fostu ostasiu
și comandante de trupe, și-imagină lucrulu asié, că dom-
nulu Iusu Cristosu ca imperatu alu ceruriloru este totu-
una-data generalissimu preste tote armatele ceresi ale an-
geriloru, că prin urmare aici pre pamentu inca ar' trebui
să se formeze una armata a lui Cristosu, carei inca să i
se deă unu comandante supremu, carui-a să-i fia supusi toti
luptatorii. De comandante se denumî elu pre sine-si, era
cadrulu său simburile armatei lu compuse mai antău nu-
mai d'in siese însi, adeca Petru Faber, alias Le Febre, nas-
cutu d'in una comuna de langa Geneva, june invetiatu, age-
ru la minte, de una imaginatiune ferbinte și capace de a
se inspiră pentru idee mari. Franciscu Xaviera, nascutu în
Navarra d'in familia aristocratică, preotu și professoriu în
Parisu. Iacobi Laynez d'in orasiulu Almazan în Castili'a,
june de 21 de ani, seracu, inse invetiatu și energiosu. Al-

sentandu cu asta ocaziune și pies'a: „Nunt'a tieranesca și
cuiulu în parete“, de V. Alessandri.

Publiculu s'a departatu și de asta-data forte multiu-
mitu, că-ci sub decursulu reprezentatiuniloru illaritatea și
aplausele numai voiau a încetă. Fia-care diletanțe și-jocă
forte bine rotulu său; cu osobire fă aplaudatu conducato-
riulu Podoaba care, reprezentandu pre Todoru Boimacila,
vornicululu satulu Cremenea, atrase a supra-si atentiunea
intregului publicu. Apoi portarea serioasă a tineriloru, cari
au dnușu role de fete și țerane; ne faceă a cugetă, că sunt
fetite de pre sate, atătu în vorbe, cătu și în fapte.

Unu' oșpe.

Bocsi'a-montana (Carasiu). 11/23 febr.

(Balu românesc.) Prin indemnulu și succursulu unor
barbati zelosi și marinimosi s'a arangiatu în comun'a Bocsi'a-
montana unu balu nationalu romanu în favorulu fondului
scolei gr. or. romane d'in loc, care balu s'a și tineru în
18 fauru în sal'a otelului „Cerbulu-de aur.“ Această între-
prindere frumoasă fă încoronată de unu succesu preste accep-
tare favorabilu, că-ci pre langa familiile romane d'in locu
participara una multime de domni și domne straine și de
alte nationalități. Petrecerea, care a fostu illustrată cu cele
mai frumoșe jocuri nationali, precum „Roman'a“, „Ardelen'a“,
„Banatian'a“, etc., a duratu până la cinci ore demaneti'a,
candu toti ospetii participatori se despartira multiumiti.
Sum'a totale despre incurgerea ofertelor nu s'a facutu inca,
dar' nătrimu speranti'a că vomu fi multiumiti și indestuliti
cu rezultatul venitululu curatu.

Cu această ocaziune nu potemu întrelasă a nu exprime
onorab. d. proto-jude, St. Antonescu, ca presiedinte alu
comitetului arangiatoriu, precum și dlui jude comunalu
Michailu Busu, cea mai caldușoasă multiumita pentru zelulu,
și staruinti'a ce au manifestatu spre a ascură scopului
maretii și salutariu rezultatulu doritu. Asemenea ni espi-
memu bucuri'a, că comun'a noastră, de unu tempu incoce,
face progressu laudabilu.

C. Botosiu, m. p. teologu abs.

VARIETATI.

*(Congressulu) besericei romane
gr. cat. se apropia de realizare. Lumin'a dreptu-
lui și perseveranti'a Romaniloru gr. c. începe a
resfiră întunereculu ce se respandise a sup'a besericei
rom. gr. cat. de potintea ierarhia magiara
papista sub scutulu repausatului complice Eötvös.
— D'in fonte credibile întieleseramu că ar' fi so-
situ de curundu de la Vienn'a, d'in cabinetulu
imp. resolutiune favorabile pentru tineria congres-
sului rom. gr. cat. Sperăm a poté impartesi acusi
sciri mai positive în asta privintia. De altmintrea
deputatii rom. d'impreuna cu fruntasii rom. gr. c.
de aici voru tineri în dillele acestea consultare a
supr'a cestiunii, avendu propusulu de a insiste cu
firmitate la guvernulu pentru delaturarea definitivă
a pedeceloru jesuitice de pana acum.

*(Etatea membriloru guvernului
francescu.) Thiers numeru 74 ani, Dufaure 73, Larcy
65, Favre 62, Lefo 61, Simon 57, Lambrecht 52 și Picard
50. Intre ei au fostu advocati: Thiers (d'in anulu 1820 în
Aix), Dufaure, Picard și Larcy.

*(Una nenorocire infricosiată

fonsu Salmeron d'in Toledo, fetiorandru de 18 ani, bunu
filologu. Nic. Alphonsa d'in Bobadilla în Valenc'i'a, era-si bine
invetiata. Sim. Rodriguez d'in Azevedo în Portugali'a.

Pre acei siese indiyidi Ignatiu Loyola i conduse în
din'a de St. Mari'a (15. aug.) 1534 pre delulu Montmartre
în capell'a suterana, în care se diceă, că odeniora Dionisiu
Arepagita ar' fi suferitu martiriu, și dupa-ce Petru Faber,
care până atunci d'in toti siewte însi singuru era preotu
hirotonitu, sierbi s. liturgia și-i cuminecă pre toti, apoi Ig-
natiu Loyola mergendu la altariu, depuse pre s. evangalia
juramentu că va tineri cele trei voturi calugaresci, adeca
saracia de buna voia, castitatea și as-
cultarea orba, adaușe apoi și-jură, că va re-
mané pre tota viață sa cavaleru alu lui Iusu și alu Ma-
riei, că va luptă totu-de-un'a pentru besericea romana și
pentru pap'a, cum și că-si va pune viață pentru propaga-
rea credintiei romano-catolice. Dupa această strigă: „Ad
majorem Dei gloriam!“ apoi luă acel'a-si juramentu de la
cei siese colegi ai săi. Tota dina remasera în capella în
genunchi, fără mancare și beutura. În fine, mai înainte de
a se departă, Ignatiu scrisse pre altariu trei litere: J. H.
S., adeca: Jesus Hominum Salvator.

Acestu-a fă începutulu societății numite a iesiti-
loru. În prima-ver'a d'in anulu 1535 Ignatiu Loyola trecu
d'in Parisu la Spani'a spre a regulă mai multe afa-
ceri familiare; era dupa-ce și-finira studiulu consociei
săi mai tineri, adeca în an. 1537, trecura cu totii la
Veneti'a, cu scopu de a se imbarcă de acolo pentru
Palestin'a, unde în calitate de missionariu său apostoli
era să se și apuce de crestinară mohamedaniloru. Până în
acestu annu numerulu lor se mai adaușe cu alți siese însi,

pre calea ferată.) D'in Newyork se scrie diari-
ului „Frankfurter Zeitung“, cu datulu 9. fauru, urmatori'a
intemplantă terribilă: „În noptea de 6. spre 7. fauru se
intemplantă în apropierea de la Poughkeepsie (provinci'a
Newyork) una nenorocire pre calea ferată, care până acum'a
nu mai are parchia în această țiera binecuvântată și ase-
mene nenorociri. Era cam pre la 10 ore și diumetă no-
tea, candu una trasura cu mărfuri, constatatoria d'in 30 va-
gene și încarcata cu petroleu, trecu pre la statiunea Newham-
burg spre Newyork. În una distanță mica de la statiune
unu vagonu est d'in sîna, și conducatoriulu trasurei nu ob-
servă acest'a mai de tempuriu, ci numai dupa-ce trasur'a
ajunse pre podulu de la „Wappingers Creek.“ Aici i paru
că trasurei i lipsesce ce-va, și i dede potere nouă, eliberandu
cu totulu vaporulu. Efectulu fă că vagonulu, care estse
degii d'in sîna, fă aruncatu pre ce'alta sîna. În momen-
tulu acestu-a veni de cătra Newyork trasur'a personală ac-
celerată cu una rapediune mare. Conducatoriulu acestei trasure
vediu vagonulu standu pre sinele lui, inse neçi una potere omenes-
că nu mai potea împedecă lovirea, și trasur'a espressa merse cu
tota poterea a supr'a vagonului încarcatu cu pretoleu ne-
rafinatu. Una lovire terribilă, dupa ace'a una flacara până
la ceru și, în fine, una esplosiune infricosiată — fă ope-
r'a unni momentu! Dupa una secunda urmă unu tresnetu
nouu, podulu celu de lemnu se rupe, și tota trasur'a per-
sonală cade în fluviulu celu inghitiatu d'impreuna cu vago-
nulu care ardeă cu flacare! Mai bine de cinci-dieci de
omeni, cari cadeau în fluviu d'in una înaltime de 200 ur-
me, implura aerulu cu unu stigetulu infioratoriu; dupa
ace'a urmă unu tresnetu și una suieratura ca și candu se
amesteca apa cu focu, și apoi se facu linisce. Dupa putiene
minute, toti pasagierii d'in trasur'a personală și-au datu
sufletulu. În 7. fauru, demaneti'a, se scosera d'in apa ca-
davrele nefericitoru, cari erau forte reu trunchiate, că-ci
nu numai caderea în aduncime și pre ghiacia a avutu unu
efectu infioratoriu, ci și oleulu ardiatoriu a lasatu urmele
sale pre corpurile acestoru nenorociti, asié cătu unele tetie
au fostu cu totulu petrificate. Trei-dieci și trei cadavre d'in
salonulu vagonului de dormitu, cari jaceau imbraciate câte
doue la olta offeriau unu prospectu întru adeveru terri-
bilu. Mai multe femee erau forte frumosu imbracate și ac-
perite cu juvele. Alti pasagieri sunt atătu de tare arsi, în
cătu nu li se mai potu cunosce fetiele. Toti nenorociti apar-
tinea clasei avute, între cari se afla și redactorele diariu-
lui „Cleveland Herald“, precum și unu prentu marmonu cu
doue femee.

*(† Necrologu.) Ioane Brotea, pro-
prietaryu și membru alu comunității sabiană, a repausatu,
dupa grele și lungi suferintie, marti în 26. ianuariu a. c.
în etate de 52 de ani. Ossamentele repausatului s'au îngro-
patu joi în 27. ianuariu, la 1 ora dupa media-di, în cintiri-
mulu gr. orien. d'in Resinari. Fia-i ostenelele binecuvântate,
tierin'a usiora și memori'a eterna!

*(Bismarck și Favre.) Cu ocaziunea nego-
ciatiuniloru între Bismarck și Favre, cestu d'in urma luă
condeiulu în mana spre a formulă în scrișu condițiunile
statorite și începă a scrie: „Între Majestatea Sa Vilhelmu
regele... dar' nu apucă să scrie nice una litera mai de-
parte, că-ci Bismarck lu-întrerupse îndata cu cuvintele:
„Me rogu de iertare, de acum înainte nu se mai scrie „re-
gele“, ci „imperatulu;“ speru, că Dta nu vei face diffi-
cultăți în această privintia... „Nici-decātu nu, respunse
Favre, „mie totu un'a mi-este, ori că scriu Tiaru, „Sultanu,
ori Pasia?“ Bismarck inse, pre care nu-lu pré magulii acestu
respunsu, observă, că d'insulu nu glumescă, ci totu ce a

în cătu acum erau cu totii trei-spre-dieci. Într'acea erupse
una guera cumplită între venetiani și turci asié, în cătu de
calatori'a la Palestin'a nu mai potea fi vorb'a. De-o-cam-
data Ignatiu Loyola impartî pre ostasii săi pre la ospitale
în Veneti'a și în alte cetăți ale Italiei, comitendu-le ca totu
în acelu tempu să tiera și predice în publicu, care în ce
limb'a potea. Inse era-si o patra cu preotii, de la cari
avura a suferi multu, pentru că se amestecă în profes-
siunea lor. Vadindu Ignatiu Loyola, că neci potea merge
între pagani, neci potea muștră și injure pre omeni pentru
blastematzele lor asié precum i placeă lui, inca neci dupa-
ce apucă a se hirotoni de preotu cu toti adjutanti săi, în
tōmn'a an. 1537 i conchiamă pre toti la Vicenti'a spre a se
consultă cu ei despre ceea ce aveă să se facă d'insii mai
departe. Decisiunea fă asié: Daca nu ne potemu apucă în
acestea tempuri de convertirea mohamedaniloru, să mergemu
la Rom'a, să spunemu santului parente, că șntemu decisi a
întră în sierbitiulu d'insului și a-i recrută una oște intrăga
de missionari, cu care să trantimă la pamentu pre toti ere-
ticii și pre toti adversarii și inimicii scaunului Romei.

În Octobru 1538 jun'a compania a iesutiloru ajunse
la Rom'a, undesimidiu-locira audientia la pap'a Paulu III.
De si Loyola sciu să-si cascade în Rom'a îndata la începutu
câți-va patroni mari, de si ide'a și planulu lui placu papei
atâtu de multu, cătu la una ocaziune dîse: Digitus Dei est
hic, totu-si intemplantă d'in alte părți greutăți cu atătu mai
mari, cu cătu ideele reformatiunei protestantice au fostu pe-
trunsi și în Itali'a în mai multe clase de omeni. Asié se
intemplantă, că statutele societății fundate de Ignatiu Loyola
se confirmara abié în 27. Sept. 1540. (Va urmă.)

vorbă este seriosu. „Totu ce se vorbește și se face aici“, replică Favre, „este foarte seriosu, și în deplină serioșitate sum gât'a a pune pe papiru toate titlurile, cari dorești să le adaugi la numele suveranului D-tale.“ — Aceștia istoriora ni-o comunica diariulu „Alsacia și Lotaringia“ și, de-si nu se pare a fi tocmai adevărată, dar' e bine-nimerită.

*(U n a v i c t i m a a a r b i t r i u l u i.) În comunitatea Belintiu, în Banatu, s'a intemplat în zilele acestea următoriu casu orribilu, pre care lu-comunicăm astu-feliu, precum lu-descrie diariulu de Timisior'a; „Oficiulu pretoriale d'în tactulu Hodosiu a ordonat de mai multe ori essecutiune contr'a lui Trifu Demianu, locutoriu în Belintiu, d'în caus'a unoror detorie. Cu ocașunea unei essecutiuni, Trifu Demianu ascunse obiectele secuestrate, despre care impregiurare oficiulu tractuale incunoscintia tribunalulu criminalu comitatensu. Dar' mai înainte de ce tribunalulu criminalu ar' fi decisu ce-va în această privintia, judele tractuale se încercă de nou a-si essecutã ordinulu, și vrũ să iõe de la Trifu Demianu duoi cai, pre cari i aflase la dinsulu a-casa. — Fetiorulu lui Trifu inse, Partenie Demianu, care se aflã în porta, candu judele, perceptorulu, juratii comunali și pleiesii armati intrara în cas'a lui Trifu, se oppuse la această încercare, sub cuventu că caii sunt ai sãi, elu i-a cumperatu cu banii sãi de servitiu. De aici s'au escatã mai multe vorbe, și fãra multa ceremonie, la mandatulu judelei comunalu, pleiesii puscãre pre Partenie, care indatã și cadidũ mortu. Judele tractuale, în locu ca sã suspindã indatã pre judele comunalu și sã aresteze pre pleiesii, arestã pre rude-niele și vecinii impuscatulu, și elu însu-si, spariatu de multimea cea mare și infuriatã a poporulu ce se adunã la spectaclu, alergã la Lugosiu, ca sã procure ajutoriu militariu. Ajutoriuulu militariu i și veni, intr'aceștea inse, vice-comitele Ormõs. fiindu inșciintiatu pre cale telegrafica, sosi indatã în faci'a loculu, tramise mai antãiu succursulu militariu de unde a fostu venitu și incepũ apoi investigatiunea. — Vice-comitele eliberã mai antãiu d'în închisore pre rude-niele și vecinii omoritulu, suspendã pre judele comunalu, bagã apoi în fere (catene) pre pleiesii și i arestã. În diu'a urmatoria a alesu antistia comunale noua, dupa placulu comunitãtii și, lasandu la una parte pre judele tractuale, încredintã pre altulu cu conducerea investigatiunii criminale.

*(P r e l i n i a f e r r a t a O r a d e a - M a r e - C l u s i u) s'au aprinsu în noptea de 25 spre 26 fauru unu vagonu de clasa a II. D'în norocire inse foculu s'a stinsu mai înainte de a luã dimensiuni mai mari.

Consemnatiunea Contribuitorilor

spre ajutorarea materiale a „Federatiunii.“

D'în Fagarasiu prin D. Vicariu Ionu Antonelli, de la Dsa 5 fl. DD. Samuilu Radu, Ionu Stoica, Teofilu Francu, G. Mohanu, Nicolau Receiu, Gremoin, Bucuru Negrilla, Vasiliu Popu, Samuilu Ganea, I. Ratiu, Ionu Grama, Ionu Florea, Alutanu, Ard. . . (nedescifrabilu) câte 1 fl., Ionu Romanu advocatu 3 fl., Siulutiu 2 fl., Ionu Cinteã 1 fl. 20 cr. — Petru Popu, Nicolau Garoiu, Grigoriu Negrea, Nicolau Cipu, Ionu Gogonea, Giorgiu Popu, Drolea, Isidoru Bunea, Negrea, Botezanu, Giorgiu Cliseriu, Iosifu Poparadu, Nicolau Poparadu, câte 50 cr. Antoniu Cosma 30 cr. Sum'a 33 fl. v. a.

D'în Nasaudu 65 fl. venitululu curatu de la balulu tie-nutu în 22. ianuariu, a. c. (La insarcinarea comitetulu ar-rangiatoru, d. Dr. Constantiu Moisilu).

D'în Brasiovu D. Constantiu Poppasu, comerciantu 5 fl. v. a.

D'în Glodu D. Clemente Hossu 3 fl. v. a.

D. Ionu Romanu locut. prim. imp. reg. in Reg. 51, in Olomuti (Moravia) 2 fl. v. a.

D'în Halmagi, prin D. Elia Baltescu, not. și jurassoru. comit. de la Dsa 1 fl. 60 cr. DD. Nicolau Costina, invetiatoriu, Ieronimu Moga, advocatu, Alessandru Moldovanu, com-merc., Petru Birta, preutu rom. câte 1 fl. Michailu Nicula, Toma Banciu, I. Costina, Mocica Demitriu, câte 50 cr. n. Moise Costa, preutu, 30 cr. Massimu Tontia, Nicolau Banciu, Antoniu Morariu, Serafimulu Jula, preutu, rom., câte 20 cr. Vincentiu Popescu, Pascu Golea, Teodoru Sciopu, Demitriu Golea, Ionu Sciopu, Ionu Moga, com-merc., Adamu Romanu, Ionu Dereu, primariu comunalu, Ionu Mocica, Iovu Dereu, Iosifu Dereu, primariu comunalu, Teodoru Dereu, Massimu Popescu, câte 10 cr. Sum'a 10 fl. v. a.

Sciri electrice.

B o r d e a u x , 27. febr. Diariulu „Siècle“ cere respingerea pãcii umitorie. „Moniteur“ comunica, că maresialulu Vaillant a primitu concessiunea de a se reintorce în Franci'a.

V i e n ' a , 28. fauru. Guvernulu i-spaniolu a esilat pre principele de Montpensier pre insulele baleare, d'în causa că a refusat juramentulu de fidelitate pentru regele Amadeu, unu juramentu, care se cere de la toti oficerii armatei ispaniole ;

principele tiene de superfluu acestu juramentu, de-ora-ce s'a fostu alaturatu de la inceputu revolu-tiunei și a joratu pre constitutiune.

V i e n ' a , 28. fauru. Clubulu poloniloru a decisu a presintã resolutiunea galiciana în un'a d'în siedintiele cele mai de aproape a camerei represen-tantiloru.

V i e n ' a , 28. fauru. „N. fr. Pre-se“ comu-nica d'în Bordeaux cu datulu 27. fauru : Thiers și cei-a lalti membri ai comisiunei pentru nego-ciarea pãcii voru sosi aici mane înainte de me-dia-di. — Se confirma, că Cochin va fi numitu consulu în Rom'a.

B o r d e a u x , 27. fauru. Una proclamatiune subscrisa de Victoru Hugo, Ludovicu Blanc și de alti 30 deputati republicani d'ice : Noi privim de la inceputu de nulla și nevalide tote actele și con-ventiunile, precum și veri-ce votare și plebiscitu, prin cari s'ar' promise vre-una cessiune territoriala ; republic'a promise alsacianiloru și lotaringianiloru reclamare perpetua.

B r u s s e l ' a , 28. fauru. Una scire d'în Parisu a diariulu „Etoile belge“ d'ice, că în noptea de 26-spre 27 februaru s'a datu semnu la unu mar-siu generalu, și că tota gard'a natiunale a estu afara înarmata, spre a se oppune intrãrii prus-sianiloru în Parisu. Prusianii au de cugetu a intrã în Parisu mercuri în 1 martiu. Evenimente triste și dorerose potu inca sã urmeze.

F l o r e n t ' a , 28. febr. Scirile ce sosescu d'în Tunisu spunu, că coloni'a italiana de acolo ar' fi convinsa, că differintiele cu Itali'a se potu complanã în unu modu favorabilu numai daca vre-o câte-va nãi de resbelu italiane se voru aretã în portulu (limanulu) tunesicu.

B o r d e a u x , 28. febr. Thiers d'impreuna cu cei-lalti membri ai comisiunei au sositu aici la 2 ore dupa media-di și au mersu de-a-dreptulu în biurulu Adunãrii natiunale. Aici s'a decisu a se debate conditiunile în siedintia publica. — Lefranc raportã în numele comisiunei de 15 des-pre negociãri și rezultatulu cascigatu.

V i e n ' a 1. martiu. „N. Fr. Pr.“ publica unu telegramu d'în Parisu, de la 27 fauru, care anuncia : Picard a incunoscintiatu prin una pro-clamatiune, că în un'a concessiunei intrãrii prus-sianiloru în Parisu, Belfortulu va remanã la Fran-ci'a. — „Monitoriuulu“ apeleza la patriotismulu parisianiloru pentru sustinerea liniscei. — Trupe regulate au sã sustiena ordinea la intrarea prus-sianiloru facia cu gard'a natiunale, cu tote acestea inse se porta mare grige, că se va intemplã una collisiune între truppe și gard'a natiunale. Nemtii voru intrã în Parisu în 1 martiu, dar' nu voru intrã mai multi de 30.000 fetiori — Dupa rati-ficarea preliminariloru de pace d'în partea adu-nãrii natiunale, prusianii voru curatã indatã Pa-risulu. — În cursulu celoru trei ani, în cari are sã se solvesca desdaunarea resbelulu, remanu 50.000 fetiori truppe germane în Champagne.

L o n d o n u , 1. martiu. „Times“ d'ice, că în Parisu domnesce una iritatiune nedescrifabile. Stradele sunt pline de omeni armati, cari vrũ sã resbune a supr'a imperatulu, a prusianiloru și a tradatoriloru. — Tote diurnalele simpatizeza cu Franci'a. „Times“ vede în conditiunile pãcii de acum numai bazea unui armistitiu ce are sã pre-merga resbunãrii. — Totu acestu diariu aduce una scire d'în Versaili'a de la 27. fauru, carea d'ice, că fortaretiele Longwy și Thionville se anecteza la Germani'a, er' Nancy. Luneville și cele-lalte for-taretie nordice remanu franceze.

V i e n ' a , 1. martiu. La sortirea de asta di a losuriloru d'în 1864 s'au trasu urmatoriele serie și numeri : Seria 3261 nr. 26 casciga 200.000 fl., seria 1092 nr. 86 casciga 50.000 fl., ser. 3755 nr. 89 casciga 15.000 fl., ser. 3261 nr. 78 casciga 10.000 fl. ; cele-a-lalte serie sunt : 330, 700, 2168, 2896, 3003.

L o n d o n u , 28. febr. Diariulu „Daily News“ d'ice : Germani'a comite una erore politica, pretindendu de la Franci'a denariulu celu d'în urma și constringundu lumea a simpatizã cu ini-miculu sãu ; Metz-ulu va fi devis'a patriotismulu francesu. — „Standard“ spera, că guvernulu an-glesu nu va urmã neci decãtu una politica de participare la una astu-feliu de umilire terribila a aliatulu Angliei de ordiniora, și nu vede în con-ditiunile de pace neci una urma de moderare, ce s'ar' potã atribui Angliei.

V e r s a i l i ' a , 1. mart. La 10 ore inaiate de media-di intã în Parisu corpulu 11. de ar-mata — 30.000 fetiori și 96 tunuri — cu stin-darde și musica sunatoria. — Stieber intrã ieri în Parisu cu polit'a campestra. La media di voru

intrã în cetate principele de corona, ducele Coburg și marele-duce de Mecklenburg, era și imperatulu, regele Württembergiei, [principii, M. marck și Moltke.

B o r d e a u x , 1. mart. Thiers d'ice în d'inti'a de ieri a adunãrii natiunale : Amu prim-doreros'a missiune, ni-amu incordatu tote pote și cu parere de reu presintãm proiectulu de le spre pertratãre urgente. — Proiectulu sur Adunarea natiunala, accomodandu-se necesãtii pentru care nu primesce neci una resp-sabilitate, a subscrisu în 26. fauru 1871, Versaili'a, urmatoriele preliminare de pace. (Thiers trebu sã intrerumpa aci și sã paresesca sã fiindu i reu.) Barthelemy cetesce urmatoriele p-liminarie : 1) Cedarea a cinci-a parte d'în Lot-ringia cu Metz și Thionville, și a Alsaciei cu Belfort. 2) Una desdaunare de resbelu în su-de de cinci miliarde d'înre cari unu miliardu sã sã se refuesca în anul 1871, era restulu în ca-su de trei ani. 3) Retragerea urmeza dupa rati-ficarea conventiuniloru, candu apoi truppele nem-tiesci se retragu d'în intrulu Parisulu și d'în de-partementele vestice, era retragerea d'în de-partmentele ostice va urmã cu incetulu, și dupa mesur'a solvirei desdaunãrii de resbelu. — D'adu' ratificãrii se voru solvi dupa sum'a refu-ria cinci percente. 5) Truppele nemtiesci se abs-tinu de la recusitiuni și voru fi sustienute pre es-sele Franciei. 6) Poporatiunei d'în tienuturile an-tate se va dã unu terminu pentru a-si alege n-tiunalitatea. 7) Prisonierii se voru estradã fara tãrdãre. 8) Negociatiunile definitive a supr'a pã-cii se voru intemplã în Brussel'a. 9) Administrãrile departementelor ocupate se va concrede funci-onariloru francesi, supusi siefiloru nemtiesci corpuri.

B o r d e a u x , 1. martiu. (Adunarea natiunala.) Dupa cetirea conventiunei, Barthelemy cetesce documentulu relativu la intrarea nem-tiloru în Parisu. Ambele parti si-reserva dreptulu renunãia la armistitiu incependu de la 3. martiu și cu trei zile innainte de reinceperea ostilitãtilor. La cererea deputatorilor alsaciani, Barthelemy cetesce noiele confinie. — Pre langa tota opuseti-nea mai multoru oratori, adunarea adopta urgent proiectulu. Thiers propune ca biurourile sã se itrunesca pre sãra. — Siedintia publica se va tie-ni în media-di.

B o r d e a u x , 1. mart. D'în toti comisi-nesmisi la Parisu s'a formatu una comisiune pe-tru essaminarea preliminariloru de pace. Un tresura stã gât'a a duce la Parisu decisiuni adunãrii natiunale. Guvernulu va luã tote me-surile pentru stramutãrea guvernulu și a adunãrii natiunale de la Bordeaux la Parisu. — Siedintia adunãrii natiunale s'a deschisu la 1 ora ; pretotit-denea domniã iritatiune mare ; cele mai mul-tame de pre galeria erãu imbracate în doliu. Rã-portorulu Victoru Lefranc citesce raportulu și apoi comisiunea propune cu unanimitate primirea n-stramutãta a preliminariloru de pace. — Lefranc accentua, că negociatori au facutu totu ce li-a stat în potintia ; trebue sã se iõe în consideratiune p-setiunea Parisulu și amenitiãrile inimiculu ; on-rea Franciei este neatacata (Protestãri în stang'a) e vorb'a de a pune stavila invasiunei. Pre ven-toriu vomu aci reparã perderile de acum'a, nu ni vomu mai luã refugiulu la cesarismu. Un resistintia ulteriora este în momentulu presinte în posibilu, ea ar' fi numai spre stricatiunea Franciei. În fine Lefranc dechiara, că abstienerea de la vi-tare ar' fi apostasia, și ar' insemiã a se retrag-de la responsabilitate și detorintia.

B o r d e a u x , 1. martiu. noptea. A d u n -rea natiunala primã ratificãrea preliminariloru de pace cu 54 contra 107 voturi.

C o n s t a n t i n o p o l e a , 2. mart. Cet-tiunea danubiana s'a concrediutu definitivu comi-siunei litorale ; poterile nu s'au potutu unii în Londonu. — Revolutiunea d'în Irak iõe dimensiun-totu mai mari.

Burs'a de Vien'a de la 1. martiu 1871.

5%, metall.	59.20	Londra	124.15
Imprum. nat.	68.30	Argintu	122.15
Sorti d'în 1860	95.20	Galbenu	5.83
Act. de banca	725.—	Napoleond'or	9.89%
Act. inst. cred.	252.20		

Propriet., edit. și red. respundiet. : ALES. ROMANU